

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, АДМІНІСТРУВАННЯ І ПРАВА
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ І ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ОБЛІКУ: НАУКОВІ ГОРИЗОНТИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

27 БЕРЕЗНЯ 2025 РОКУ

ДРОГОБИЧ - 2025

Сучасні тенденції розвитку економіки та обліку: наукові горизонти.
Всеукраїнська науково-практична конференція 27 березня 2025 року: Збірник тез доповідей. – Дрогобич: ДВНЗ «ДонНТУ», 2025. – 245с.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, в яких висвітлено актуальні питання розвитку економіки, суб'єктів господарювання, обліку, менеджменту, аудиту і оподаткування. Збірник призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, підприємців і всіх, кого цікавлять сучасні проблеми розвитку економіки України.

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (протокол № 4 від 24 квітня 2025р.)

Організаційний комітет:

Попова О.Ю. – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Хобта В.М. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Лизунова О.М. - доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління і фінансово-економічної безпеки ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Лисенко С.М. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Програмний комітет:

Амельницька О.В. - к.е.н, доцент, зав. каф. інноватики та управління Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту, Приазовський державний технічний університет

Біловодська О.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу і бізнес-адміністрування, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Захарова О.В. - д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління Черкаського державного технологічного університету

Коверга С. В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління та адміністрування ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м.Дніпро

Укладачі:

Лизунова О., - доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління і фінансово- економічної безпеки ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Лисенко С.М. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори,

УДК 327.7

Дерев'янко Б.В., д.ю.н., професор*ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова**НАН України», м. Київ*

**НОРМОПРОЄКТУВАННЯ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ
ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КЕРІВНИХ ПРИНЦИПІВ ООН З ПИТАНЬ БІЗНЕСУ
ТА ПРАВ ЛЮДИНИ: ПЕРЕДУМОВА ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА
РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Українська економіка не може почати ефективно працювати протягом усього періоду існування новітньої Української держави. Це пояснюється великою кількістю об'єктивних економічних викликів та суб'єктивних внутрішніх причин. Сьогодні найбільш негативний вплив на розвиток економіки і суспільства чинить несправедлива неспровокована загарбницька війна неоімперської російської федерації проти України. Але і в цих умовах багато галузей і сфер виробництва зуміли вистояти і навіть підвищити результати діяльності. Зараз є очевидною сучасна і майбутня орієнтація економіки України на європейські та інші міжнародні ринки з експортом через південно-західні та західні кордони держави. Україна постійно нагадує про свій намір повернутися до лона європейських народів – економічно і політично. Для цього держава повинна навіть в умовах важкого дефіциту ресурсів підтримувати суб'єктів бізнесу економічно, а також удосконалювати процеси нормопроектування з урахуванням реалій і досягнень країн - членів ЄС.

Поліпшити процеси нормопроектування держава зможе після аналізу стану такої роботи через самооцінку на основі певних методик і критеріїв. Останніх сьогодні розроблено кілька десятків. Зрозуміло, що кожна методика чи критерій не може претендувати на абсолютну точність. Пропонуємо в умовах обмеженості обсягами тез доповіді провести самоаналіз на основі чек-листа для проведення базового національного оцінювання щодо імплементації

положень Керівних принципів ООН (31 принцип) [1] у державну політику, розробленого Данським інститутом з прав людини. Чек-лист містить сім запитань, на які слід надати відповіді. Обмежений формат тез доповіді дозволяє спробувати відповісти на найперше і, відповідно, найважливіше питання:

1) Чи підписала та ратифікувала держава відповідні міжнародні та регіональні правові документи з прав людини та певні відповідні протоколи?

Україна в особі своєї попередниці – УРСР поруч із СРСР і БРСР виступила співзасновницею ООН і взяла участь в ухвалі Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 року; указами Президії ВР УРСР 19 жовтня 1973 року було ратифіковано Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права та Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. На початку 2019 року Україна розпочала процес імплементації Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини (UNGP) [1].

15 березня 2017 року підписано Угоду між КМУ й Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції та багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій і процедурних Рішень Ради ОЕСР. У 2018 році було створено Міжвідомчу робочу групу з питань забезпечення функціонування Національного контактного пункту. 25 червня 2020 року названу вище угоду було подано на ратифікацію [2]. У липні 2022 року Україною було подано заявку на вступ до ОЕСР. У жовтні 2022 року ОЕСР визнала Україну потенційним членом та розпочала початковий діалог щодо вступу; 1 березня 2023 року у Києві запрацював Офіс ОЕСР. 7 червня 2023 року Україна та ОЕСР підписали угоду про партнерство, яка започаткувала 4-річну програму підтримки реформ і відбудови та має сприяти Україні стати ближче до членства в ОЕСР та ЄС.

На висловлену нами раніше думку, подальша імплементація принципів ОЕСР потребує внесення відповідних змін до Законів України «Про управління об'єктами державної власності», «Про холдингові компанії в Україні», «Про акціонерні товариства», а також прийняття підзаконних актів для реалізації

відповідних норм законодавства [3, р. 70]. Україні також важливо звертати увагу на імплементацію Рекомендацій ОЕСР щодо корпоративного управління державними підприємствами 2015 року [4]. Це є особливо актуальним в умовах нещодавнього скасування Верховною Радою Господарського кодексу України [5], яким гарантувалася багатоманітність організаційно-правових форм суб'єктів господарювання, діяльність із використанням майна різних форм власності на основі різних правових режимів [6]. Тепер же організаційно-правова форма державного, комунального та ще кількох видів підприємств буде ліквідована...

Важливо під час відповіді на перше питання самоаналізу Данського інституту з прав людини навести Декларацію Міжнародної організації праці основних принципів та прав у світі праці, ухвалену Міжнародною конференцією праці на її вісімдесят шостій сесії у Женеві 18 червня 1998 року. Не менше значення для вступу Україною до ЄС має Директива ЄС про належну обачність з корпоративної сталості від 13 червня 2024 року (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) [7]. В Україні уже розпочалася робота із імплементації положень цієї Директиви та інших директив ЄС. Така робота значно посилиться при наближенні входу України до ЄС, і особливо – після входження.

Загалом слід надати позитивну оцінку державі Україна під час відповіді на перше із семи питань з чек-листа Данського інституту з прав людини. Здійснення нормопроєктування з урахуванням положень Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини дозволить Україні наблизитися до членства в ЄС, сприятиме вільному виходу на європейські ринки, повоєнному відновленню економіки та забезпеченню стабільного і наступального її розвитку після справедливого завершення російсько-української війни.

Список використаних джерел:

1. Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations 'Protect, Respect and Remedy' Framework, 21 March 2011,

unanimously endorsed by the United Nations Human Rights Council on 16 June 2011.

2. Про подання на ратифікацію Верховною Радою України Угоди (у формі обміну листами) між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради Організації економічного співробітництва та розвитку: розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 року № 757-р. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757-2020-%D1%80#Text>

3. Andrii Zakharchenko, Bogdan Derevyanko. On the implementation of OECD guidelines for corporate governance of state-owned enterprises in the legislation of Ukraine. *Economic and Law Paradigm of Modern Society*. 2020. Issue 1. P. 63–72. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/253>

4. OECD (2015), Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition, OECD Publishing, Paris. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264244160-en>

5. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144.

6. Хозяйственный кодекс Украины: Науч.-практ. коммент. Под общ. ред. А.Г. Бобковой. Х.: Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н.Н., 2008. 1296 с.

7. Directive (EU) 2024/1760 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 on corporate sustainability due diligence and amending Directive (EU) 2019/1937 and Regulation (EU) 2023/2859 (Text with EEA relevance). *OJ L*, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>